

Mikael Engström
A végzetes
tizenegyed

KIRÁLY
KÖNYVEK

Mikael Engström

A végzetes tizenegyed

Könyvmolyképző Kiadó
Szeged, 2006

1 ÜZENET

Kezdetben minden egyszerű volt. Nem volt más, csak reggel és este. Reggel ébredt és este feküdt. A napok nevét akkor tanulta meg, amikor mamával hazafelé mentek a fényképésztől.

Meleg volt, a nap ledobta fényes fátylát, és forró páráként lökte a házak közé. Az aszfalt bűdös volt, de ő vidáman ballagott kék rövidnadrágjában. Emlékszik rá, hogy a napok egyszerre csak ott sorakoztak előtte. Épp egy virslis bódé mellett mentek el, orrát megcsapta a sülő virsli illata.

Hétfő, kedd, szerda, csütörtök, péntek, szombat, vasárnap. Az összes nap ott állt a helyes sorrendben.

A mama büszkén mosolygott, ő pedig megszedült az örömtől. Eddig csak úgy kavarogtak a napok körülötte, a nevükhöz nem volt semmi köze. De mostantól a napok is hozzá tartoznak. Ötéves lehetett, és a mama kézen fogva vezette.

Épp aznap kapott pénzt, hogy megvehesse első sült virslijét krumplipürével és csemegeuborkával. A krumplipürét

szinte azonnal lekakálta egy sirály; persze kapott pénzt, hogy újat vegyen. De jó volt így is. A fő, hogy életében először maga vehette meg a sült virslijét.

Ha jobban utánagondolt, ez volt a legrégebbi emléke a mamájáról. Ő választotta neki annak idején a Douglas nevet, ezért lett a beceneve Dogge. Abban az évben történt mindez, amikor a NASA hosszú útra indította a Voyager űrszondát. Volt benne egy üzenet a Föld minden nyelvén. A Földről szólt és a földiek békés szándékairól. Az üzenetet az amerikai elnök írta alá. Mostanra a Voyager olyan messze távolodott az űrben, hogy a jelzései gyengébbek, mint egy éjjeli lámpa fénye.

2 A GÓL

Erős szél söpört végig a focipályán, felkavarta a laza homokot, és az oldalvonal felé sodorta. Ez néhány másodperccel az előtt történt, hogy Perrából Lepényorr Perra lett. A kapuban állt, tizenegyes volt készülőben. Perra vigyorgott. Senki sem tudott neki tizenegyesből gólt rúgni. Legalábbis nem kétszer egymás után. Mert ha valaki mégis berúgta neki, olyan kegyetlenül elkalapálta a góllövőt, hogy az a következő alkalommal a labdát a lehető legmesszebb irányította a kaputól, már ha egyáltalán be merte tenni a lábát a pályára. Perra tizennégy éves volt, és a Tott utca csapatában játszott. Ő volt a király a csapatban, sőt az egész Tott utcában.

Dogge tizenkét éves volt, és ő készült neki a tizenegyesnek. Sötét, göndör haja volt, a Förvaltar utca csapatában játszott, mégpedig mindenkinél gyengébben. Ezért is állították a labdához, mert a jobb játékosokat féltették a várható súlyos következményektől. Egyébként se sok valószínűsége volt, hogy Dogge egyáltalán eltalálja a kaput.

Dogge komótosan letette a labdát a tizenegyes pontra. Senki sem szólt. Újabb szélroham kavarta fel a port. Dogge az ínyét tapogatta a nyelve hegyével, és érezte, hogy érdes a portól. Larsa mellette állt, és csak annyit mondott:

– Lődd mellé! Ha berúgod neki, megöl.

– Tudom – felelte Dogge. – De ha belövöm, akkor győzhetünk.

– Nem akarunk győzni – felelte Larsa. – Élni akarunk. Még csak ma kezdődött a vakáció.

– Belövöm – hajtogatta Dogge.

– Akkor itt elszabadul a pokol. A Tott utcaiakat még soha senki nem győzte le.

– El se találja a labdát – jegyezte meg NF Nisse, aki igazából a Nagyfejű Nisse névre hallgatott a nagy kugli feje miatt. De ezt körülményes volt kimondani, így lett NF Nisse belőle.

– Nyugi, úgyse győzünk – vont vállat Grunkan. – Doggének le fog esni a cipője.

A Tott utca szívesen játszott a Förvaltar utca ellen, mert ebben a csapatban mindenki kisebb volt, mint ők, és könnyű volt elverni őket a pályán is meg az utcán is. Perra könnyedén hintázott térdeire támasztott kézzel és vigyorgott. Dogge előbb a bal kapufával szemezett, aztán a jobbat méregette. Tekintete elkalandozott túl a fehér felső lécen, amely a két vaskos kapufát összekötötte; emögött magas, rozsdás drótkerítés volt, hogy a labda ki ne repüljön az autóparkolóba.

Aztán a cipőjére pillantott. Ez volt a legspécibb focicsuka, amely valaha a pálya porát rúgta. Ilyet csak a válogatott

focisták szoktak hordani. Szinte csodaszámba ment erre-felé. De a nagysága, negyvennégyes méret is a válogatotthoz illett.

Dogge apja mozigépész volt a Stadion utcai Thule mozi-ban, és egyszer, amikor egy focis film bemutatója volt, ezt a cipőt kapta ajándékba a rendezőtől. Dogge előbb megörült a szupercsukának, de aztán elbizonytalanodott. Hiába a csúcs-minőség a frankó stoplikkal meg minden, mégiscsak negyvennégyes, és az is marad. Sokáig hevert a cipő a szekrényben. Dogge időnként elővette és fölpróbálta, de az továbbra is negyvennégyes volt. Végül rájött, hogy ha négy pár vastag zoknit húz fel, a cipő megmarad a lábán. Különben utálta a focit.

Dogge nekifutott, és telibe találta a bőrt. Larsa, NF Nisse és Grunkan felnyögött. Csavart bomba. Előbb úgy látszott, hogy a labda éppen elsuhan balra a kapufa mellett, de aztán – mintha csak szeme lenne – a kapufa töve felé csavarodott. Perra későn vetődött érte. Elnyúlt testtel repült, közben a fejét hátrahajtotta, hogy kövesse a labda útját. Láta, hogy a labda berepül a kapuba, de a közeledő kapufát nem látta. Minden elsötétült előtte. Egy tompa puffanás, és Perra ott hevert a kapufa tövében. A labda a drótkerítésen kötött ki nagy rozsdafelhő közepette.

– Egy-egy! – visította Dogge.

Aztán nagy csend lett. Dogge körülpillantott. Senkin se lát-szott az öröm. Csapata tagjai lassan hátráltak a térfelükre.

Perra még mindig a kapufánál hevert. A Tott utcaiak köré-je tódultak. Dogge ott maradt a tizenegyes pontnál.

Mit csináltam? – Fejében kavaroztak a gondolatok. – Hiszen csak gölt rúgtam. Vagy mégis elhibáztam valamit? De hiszen én nem tehetek róla, hogy Perra nekirepült a kapufának!

A forgósél felkavarta a port a lába körül.

Perra felhorkant. Tápászkodni kezdett. Csupa vér és homok volt az arca. Bizonytalanul állt meg a lábán, és az arcát tapogatta.

– Az orrom!

A Tott utca bandája egy emberként fordult Dogge felé.

– Szétment az orrom!

Thomas, Békanyúzó, Arabtacsó és Bernta megindult Dogge irányába. Dogge hátrálni kezdett, majd megfordult, és látta, hogy a pálya üres. Senki se maradt a csapatából. Fel-szívódtak.

– Nem én tehetek róla! – kiáltotta.

– De bizony te! – kiáltott vissza Thomas. – Meg is kapod, ami jár!

Dogge csak ekkor ébredt rá, hogy veszélyben forog az élete. Sarkon fordult, és eliramodott.

– Fuss csak! – kiáltott utána Perra. – Úgyis elkapunk! Fuss csak haza a halott mamádhoz!

És Dogge futott.

A Förvaltar utcában kétféle ház volt. Az egyik oldalon négy vörös, négyszögletes toronyház állt vicces fekete bádogtetővel. Úgy festett, mintha ezek a házak csákót viselnének, olyasfélét, amelyet papírból lehet hajtogatni. Lift is volt ben-

nük, nyikorgó, zötyögő és bűdös lift, a legalsó nyomógomb mellett FSZ, a legfelső mellett 9 felirattal. A bejáratoknál páros házszám virított kettestől nyolcasig. A Förvaltar utca másik oldalán egyetlen hosszú, négyemeletes ház húzódott végig. Ebben nem volt lift. A bejáratok páratlan számot viseltek. Mély völgy egy hegyes tájon – az utca ilyesmire hasonlított és a nap nagyobbik részében árnyék borult rá. Az autók a járda mellett parkoltak. Az utca végén forduló volt. A forduló mögött terült el a Hintás, egy nagy gyepes-murvás terület padokkal, homokozóval, egy sor hintával meg egy szétrozsdásodott mászókéval. A Förvaltar utca rövid volt és itt véget is ért. Az autó, amely ide behajtott, a fordulóig juthatott csak el, ott visszafordult és úgy hajtott ki az utcából. Vissza, ugyanazon az úton. Csak egy autó hajtott túl a fordulón és be a Hintásba, a rendőrség járőrökocsija, amely hetente legalább egyszer eljött Szakállért.

Napközben az egészen kicsi gyerekek játszottak erre. Gyesen levő fiatal anyukák meg óvó nénik vigyáztak rájuk, nehogy macskakakát egyenek, fejbe vágja őket a hinta vagy beszoruljanak a rozsdás mászókéba. De minden vigyázat ellenére mégis megkóstolták a macskakakát, mégis fejbe csapta őket a hinta, és mégis beleszorultak a mászókéba. Az anyukáknak és az óvó néniknek ugyanis mindig annyi halaszt-hatatlan megbeszél-nivalójuk volt, hogy a gyerekekre csak akkor figyeltek fel, ha már megesett a baj. De egyvalakire mindig volt szemük. Ez az egyvalaki pedig Szakáll volt.

Villám bódéja a Hintás fölötti dombon állt. A Stadion utca felé nézett. A trafikos rettentő lassan számolt, innen kapta

a Villám nevet. Ha a vevő egy jégkrémet és két rágógumit kért egyszerre, Villám már nyúlt is a papír és a ceruza után. Ha valaki három vagy még több dolgot vásárolt, az öreg a feleségét hívta segítségül. Kísérteties látvány volt, ahogy a kövér vénasszony kibontakozott a bódé homályos belsejéből. Mintha a férje kiáltása keltette volna életre.

A busz megálló ott állt közvetlenül a bódé mellett. A bódé teteje oly módon volt meghosszabbítva, hogy fedje a kis váróhelyiséget, amelynek a falát piszkosszürke eternitlapok, a padlóját hézagosan lerakott deszkák képezték. A deszkák alatt macskapisiszagú homok terült el. A vásárlók a buszváróban álltak sorba, mert arrafelé nyílt a bódé ablaka. Sok aprópénz tűnt el a deszkák réseiben. Egyesek ügyetlenül szedték elő a pénzt a tárcájukból. Ha egy felnőtt ejtette el az aprót, nemigen hajolt le kotorászni a padló alatt. Gyakran került oda egykoronás vagy ötven órés érme, de nagy néha ötkoronás is. A váróhelyiségben volt még egy pad, de ezt kényelmetlenre csinálták, hogy senki se üldögéljen rajta, akinek nincs ott dolga.

A busz, amelyiknek ez volt a megállója, az 509-es számot viselte és Solna Centrumba közlekedett. Aki átment a Stadion utca túloldalára, felszállhatott az 515-ösre is, amely bevitte egészen Stockholm egyik forgalmas terére.

Villám bódéja mögött volt egy hosszú pad. Ezen a kényelmes alkalmatosságon sokan üldögéltek, akiknek nem volt semmi dolguk, különösen a piások. Körben a talaj tele volt taposva cigarettacsikkal és söröskupakkal. Itt szokott üldögélni és iszogatni Szakáll is, míg csak nem kezdett hangosan

magában beszélni. Koszos fekete ruhát viselt és bozontos szakállat. Ha már alaposan beszopott, társaság után nézett és leballagott a Hintásra. Ott aztán letelepedett az anyukák és óvó nénik közé, hogy elcsevegjen velük. Az egyik anyuka tüstént hazaszaladt, és betelefonált a rendőrségre. A rendőrautó pedig jött, át a fordulón, fel a Hintásra, ahová más autók nem szoktak felhajtani.

Azaz egyszer mentőautó is jött a Hintásra. Egy kisgyereknek torkán akadt a macskakaka. Egészen elkékült az arca. De a mentőautó hamar érkezett és minden rendbejött. Az anyukák és az óvó nénik viszont azóta a macskákat éppúgy utálják, mint Szakállt.

Az utca nem a felnőtteké volt, nem mondhatták a magukénak. Nem ismerték az aszfalt repedéseit, a javítások vagy kábelfektetések után maradt foltokat. Voltak az aszfaltnak egészen sima darabjai és kérges, göcsörtös részeik is, ahol nem hengerelték el rendesen annak idején. A felnőttek mit se tudtak a csatornafedelekről, hogy hol is nyílnak és mifélek. Nem értettek a járdaszegélyek köveihez, hogy mind más méretű, és hol sűrűn, hol ritkásan vannak illesztve. És hogy helyenként a hókotró autók teljesen félrenyomták őket. Fogalmuk sem volt a biciklitartó állványokról, hogy melyik van elgörbítve, melyik tűnt el a helyéről. Melyiken lógnak rozsdás lakatok, amelyek évek óta csak magukat zárják az állványhoz, mert a hozzájuk tartozó biciklik tulajdonosai már rég máshová költöztek.

A felnőttek csak a saját lépcsőházuk szagát ismerték. Dogge akármelyik kapun belépve ráismert a ház szagára.

Ha valaki bekötött szemmel vezette volna végig az utca házain, minden kapuban meg tudta volna mondani az oda tartozó házszámot.

Dogge a Rättar utcán futott felfelé, a vasútállomásnál elhúzott a virslis bódé mellett és meglátta Mottét meg Patkányt a mopedjeiken, amint épp krumplipürét falatoztak virslivel. Nem sokat törődtek a kisseráccal azon túl, hogy olykor ezért-azért szalajtották őket. Ők voltak a Förvaltar utca királyai, csak úgy feszítettek a járgányaikon. Motte képe telis-tele volt pattanásokkal, de ezt senki se merte észrevenni. Olyan volt, mint a Hold. De aki ezt a szemébe mondta volna, többet nem is mondott volna életében. Motte karatézott és néhanap, ha épp olyan kedvében volt, bemutatót tartott az ütésekből Larsának, Doggénak, NF Nissének vagy bárki-nek, akit épp előtalált. Egyéb dolgokban igazán rendes srác volt. Patkánynak kiálltak a nagy lapátfogai és sokan tartottak tőle. Mert képes volt összeugrasztani és verekedésbe hajszolni a legjobb barátokat is.

Valóságos művészet volt ezt megúszni.

– Hát te meg hová rohansz? – kiáltott rá Motte. – Rád jött a fosás?

– Nem, gölt rúgtam – lihegte Dogge és érezte, hogy szűrni kezd az oldala.

– És most futod a tiszteletkört vagy micsoda?

– Perrának rúgtam a gölt. Tudod, a Tott utcából.

– No és?

– Perra lefejelte a kapufát.

Patkány és Motte olyan jól röhögött, hogy telefröcskölte a moped tankját krumplipürével.

– Semmi se maradt az orrából! – rikkantott Dogge.

A mopedkirályok a kormányra dőlve nyertettek a röhögéstől.

Dogge rohant tovább.

Forró gázként ért a levegő a tüdejébe. Valósággal perzselte a légcsövet. A szíve úgy vert, hogy még a két füle is mintha annak az ütemére lengett volna. A Konsum Áruház előtt kénytelen volt megállni. Megkapaszkodott a korlátban. A tüdejét teleszívta levegővel. Igyekezett lehűlni. Körülnézett. Üldözői még nem értek a nyomába. Nem félt. Ezen maga is meglepődött. Minden oka meglett volna a rettegésre, s ehelyett egész mást érzett. Úgy érezte, hogy valami nagyot, valami igazán állati nagyot csinált azzal, hogy belerúgott a labdába. Soha még nem lőtt ilyen pompás gölt. Ez a rúgás felejthetetlen és az is marad. Még ha félnie kell is miatta.

Koskela lépett ki az áruházból a szatyrával. A kettes számú házban lakott és hadirokkant volt, erősen sántított.

– Szia – köszönt rá Doggéra. – Nem mész keszeget fogni? Vevő vagyok rá, tudod.

– Ma nem – felelte Dogge. – Most más dolgom van.

– Szólj, ha legközelebb pecázni mentek! Az árat ráérünk megbeszélni.

– Talán holnap.

– Remek csukád van. Nem egyhamar fogod kinőni.

– Talán soha – felelte Dogge és hátrapillantott.

Thomas és Békanyúzó épp akkor ért fel a Rättar utca

felől. Még mindig nem vették észre őt. Megálltak a virslis bódénál. Motte és Patkány vihogott és a virslis tálcával mutogatott Dogge irányába.

Dogge elrugaszkodott a korláttól és a Stadion utca felé iramodott. A stoplik beleragadtak a felpuhult aszfaltba. Elesett és lehorzsolta a térdét.

– Nyomorult focicsuka! – sziszegte dühösen.

Meglazította a fűzőjét, lekapta és egy ott heverő kartondobozba hajította. Kész, amúgy sem fog focizni soha többé. A zoknikat a zsebébe gyúrte. Mezítláb futott tovább, fel a posta lépcsőin, a posta mögött be a bokrok közé, aztán a Fyrg-közön leért a Stadion utcára. A jelek szerint sikerült leráznia üldözőit.

Nyugodtan lépkedett végig az utcán egészen a Thule házig. Azért hívták így ezt a házat, mert a földszintjét a Thule mozi foglalta el. Kis előtető nyúlt ki a mozi bejárata fölé. Az előtetőt meg a bejárati ajtót égők füzére vette körül, de legtöbbjük ki volt törve.

Dogge megállt és szemügyre vette a moziplakátot. Egy nőt ábrázolt igen rövid vörös ruhában, amint éhes pillantással egy ágyra készül hanyatlani... Dogge legalábbis ilyennek látta. *Vörös fény Rióban*, így szólt a plakát, mert ez volt a film címe. Dogge már látta a filmet. Majdnem minden filmet megnézett.

Bement az előcsarnokba. Néptelen volt, órák voltak még hátra az első előadásig. Volt ott pénztárlak, kukoricapattogtató masina, bőrfotelek meg vörös padlószőnyeg, amely elnyelt mindent, ami csak ráhullott, pattogtató kukoricát,

port, elejtett nyalókát, csokoládépapírt, még a hangot és a fényt is. A szőnyeg mindenevő volt, és Dogge kellemetlenül puhának érezte a csupasz talpával. Mintha magába akarná szívni őt is, hogy el ne engedje soha többé.

Fentről, a vetítőfülkéből káromkodás, csörömpölés és csapkodás hallatszott. Dogge bement a vécébe. Volt ott egy vizezdefal meg három zárható fülke vécékagylóval. Átható szag jelezte, hogy sokan elvétették a célt. A lejtős kis csatornában több szagtalanító kocka hevert, de kevés eredménnyel. Dogge pisilt, aztán felment a vetítőszobába.

Apja, Sigge éppen egy új vetítő bejáratásával bajlódott. Szemmel láthatólag nem boldogult vele.

– Rohadt szar masina – dühöngött Sigge. – Nézd itt a kezelési utasításban! A huroknak erre kell mennie. De az a nyomorult kerék, amin ilyen adagolónyílás van, nincs sehol. Ezt hogy a fenébe képzelik? – bökődött vadul egy ábrára a füzetben.

– Hadd nézzem! – szólt Dogge és átvette a kis kézikönyvet.

– Ha ezt nem tudom ide bedugni, ma nem lesz előadás – morgott Sigge.

Dogge szemügyre vette a borítót, majd a vetítőt.

– Nem ide való – jelentette ki.

– A vetítő?

– Nem, a használati utasítás.

Sigge feltúrt mindent és végül talált egy másik kézikönyvet. Belelapozott.

– No, így már értem.

Közös erővel befűzték a filmet.

– Menj le a nézőterre, én meg beindítom.

– Milyen film megy?

– A *Vörös fény Rióban*.

– Uncsi.

– Jövő héten jobb lesz. Akkor vetítem *Zorro jelét*.

– Az igen. Elhozom Larsát is.

Dogge lement a nézőterre. Kiválasztotta a legjobb helyet középen. A székek itt vörös kordbársonnyal voltak behúzva. A lámpák kialudtak és Sigge elindította a filmet. A *Vörös fény Rióban* szerelmes film volt. Dogge utálta a szerelmes filmeket. De jó volt ott üldögélni a sötétben. Arra gondolt, hogy a Tott utcaiak biztosan még most is kutatnak utána. És ha igen, meddig még? Pár napig? Egy hétig? Egész nyáron? Örökké?

Azért volt egy-két jó jelenet a filmben. Mint az például, amikor a rövid vörös ruhás nő olyan éhes képpel hanyatlik az ágyra. Meg különösen az, amikor a nő leveti azt a ruhát és elmerül a tengerben. Ám Dogge sajnos elaludt, mire ez a jelenet sorra került.

Sigge ébresztette fel a film végén.

– Nekem itt kell maradnom az esti előadás végéig. A spájzban találsz raviolit.

– Helyes – bólintott Dogge.

– Mezítláb vagy? – bámult most rá Sigge. – Nem focizni voltál?

– Végeztem a focival.

Ment hazafelé a Thule moziból, végig a Förvaltar utcán. Esteledett. A nap alacsonyan járt és aranytáblákká varázsolta a házak ablakait. Dogge a hetes számú házban lakott. Itt kolbásztól szaglott minden. Andersson néni, a vén csoroszlya mintha az egész lépcsőházat kisütötte volna, hogy sose menjen el a szaga. Dogge utálta a kolbászt.

3 MAMUT AZ ÖRÖK JÉGBEN

Dogge pizsamába bújt és kiült az ablakba. Lepillantott az utcára. A nap már lenyugodott, lassan kékes fény terült a világra. Az ablaküvegre lehelt, és beleírta a nevét a párába. Anyjára gondolt és elámult, hogy mennyire megfakult az emlékeiben. Jobban emlékezett az illatára, mint az arcára.

– Látnod kellett volna, micsoda gólt lőttem. A kapus nem érte el, sikerült becsapnom. Orral vágódott a kapufának, fájhatott neki. Elfelejtettem megkérdezni, hogy van. Ez volt az utolsó góloom. Többé nem focizom, ez volt az utolsó meccsem. A focicsukát is elhajítottam. Amúgy is túl nagy volt. Lehet, hogy tíz év múlva belenőnék, de most már nem érdekes. A sportból úgyis csak baja lesz az embernek, és az is lehet, hogy a lábam sose fog negyvennégyesre nőni. Ha csak negyvenkettesre nő, a cipő akkor is nagy lesz nekem. Tudod, mit olvastam ma? Hogy teljesen ép mamutot talál-

tak Szibériában. Húszezer évig fekiúdt az örök jégbe fagyva. A húsát akár még ma is meg lehetne enni. Aztán fölfedeztek egy aszteroidát, amely felénk tart az űrben, és van némi veszélye, hogy 2020-ban összeütközik a földdel. De addig még bőven van idő. Én nem is félek. Legalábbis az aszteroidától nem. Mert mire ideér, a tudósok fellőnek rakétával egy nagy atombombát, és szétrobbantják, hogy csak morzsák maradnak belőle. Szép csillaghullás lesz összeütközés helyett. Azt is írják a tudósok, hogy ötszáz év múlva a rovarok lesznek a világ urai.

– Máskülönben nem sok minden történik. Jól megvagyunk. Néha eszünk raviolit. Jövő héten a Zorro jele megy a Thule moziban.

Dogge letörölte a nevét az ablaküvegről és kinézett a Stadion utca felé. Szakáll dülöngélt végig rajta. Megállt egy szemetesnél és beletúrt. Különben sehol egy lélek. A Förvaltar utcában kialudtak az ablakok, egyik a másik után. Végül csak egyben maradt meg a fény, Koskelánál a kettes számú házban. Ott mindig égett a lámpa. Koskela a finn téli háború óta nem aludt. Vagyis jó harminc éve.